

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัย
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่

FACTORS AFFECTING DECISIONS TO PARTICIPATE
IN ADVENTURE TRAVEL OF THAI AND FOREIGN TOURISTS
IN CHIANG MAI PROVINCE

วรากร คำปลิว¹, บังอร ฉัตรรุ่งเรือง², ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์³

Varakon Kumplew¹, Bung-on Chartrungruang², Supparerk Tarapituxwong³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50300¹²³

Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Phueak Road, Muang District, Chaing Mai 50300¹²³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด 2. เพื่อศึกษาระดับความแตกต่างของอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 800 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 400 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

การเปรียบเทียบองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 7 ด้าน ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในการศึกษารูปแบบส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพมากที่สุด และให้ความสำคัญน้อยที่สุดในด้านส่งเสริมการตลาด สำหรับนักท่องเที่ยว

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ

ชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากรแก่สูงค้ำามากที่สุดและให้ความสำคัญน้อยที่สุดในด้านราคา

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ, การท่องเที่ยวแบบผจญภัย, ส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) study the factors that affect Thai and foreign tourists' decision towards adventure travel in Chiang Mai and 2) explore differences of the factors that affect Thai and foreign tourists' decision towards adventure travel in Chiang Mai. The research tool was questionnaires distributed to 800 tourists. 400 of them were Thais and other 400 were foreigners. Descriptive statistics and factor analysis were used to analysis the data.

The results revealed that, according to marketing mix (7Ps), Thai tourists had given the priority to the Physical Evidence factor while the Promotion one was the least important. Foreign tourists, on the other hand, had preferred the People factor most but Price one was their last consideration.

KEYWORDS: Factors Affecting Decisions, Adventure Travel, Marketing mix

บทนำ

การท่องเที่ยวธรรมชาติและผจญภัย เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เป็นตลาดเฉพาะกลุ่ม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลาง อยู่ในวัยที่แข็งแรง ชื่นชอบการค้นหา การแข่งขันและท้าทาย ควบคู่ไปกับธรรมชาติที่สวยงามน่าค้นหา ให้ได้มาซึ่งความภาคภูมิใจที่ได้เป็นผู้พิชิตและสัมผัสสักครั้ง (พุลผล แพทอง, 2554:1) ซึ่งจากสถิติของนักท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2557 มีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ถึง 7,127,792 คนโดยเป็นคนไทย 4,418,257 คน และเป็นชาวต่างชาติ 2,709,794 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 จำนวน 1,149,423 คน คิดเป็นร้อยละ 27.51

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2555 - 2556 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนถึง 27.02 % โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้น 26.99% และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น 27.08 % (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ในปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอีกรูปแบบหนึ่งคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยถือเป็นการท่องเที่ยวกลุ่ม เฉพาะรูปแบบหนึ่งที่ตอบกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติและการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรและกิจกรรมเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยึดจุดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยถือเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่อการพักผ่อนกับธรรมชาติและเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแล้วได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นเต้น ท้าทาย ผจญภัย และได้ประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้เช่นการพายเรือคายัค ล่องแก่ง ปีนเขา ไร่องาน ปลูกและเดินป่า เป็นต้น โดยกิจกรรมถูกพัฒนาขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความเป็นธรรมชาติ กลุ่มที่รักในความท้าทายหรือการนำความแปลกใหม่มาผสมผสานกับความท้าทาย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น (บริษัทอินโนเวทีฟเน็ตเวิร์ค จำกัด, 2554:3)

ทั้งนี้ นายพรชัย จิตนวิเสถียร นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวให้สัมภาษณ์ในหนังสือผู้จัดการออนไลน์ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ว่าสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่เตรียมหาทางยกระดับมาตรฐานแหล่งเที่ยวแบบผจญภัย หลังเกิดเหตุนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุจนบาดเจ็บและเสียชีวิตซ้ำ ขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวแบบผจญภัยกำลังได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวจีน นายพรชัย จิตนวิเสถียร นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวต่อว่า การท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการท่องเที่ยวแบบผจญภัยซึ่งเที่ยวได้ตลอดทั้งปีของเชียงใหม่ ทำให้มีนักท่องเที่ยวหลังโหลเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557 ที่ผ่านมา จนเติบโตแบบก้าวกระโดด มีเงินสะพัดมากกว่า 2 หมื่นล้านบาท (ผู้จัดการออนไลน์, 2558) สำหรับแนวโน้มการท่องเที่ยว

เที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยพบว่าในช่วงที่ผ่านมามนุษย์มีความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบผจญภัยมากขึ้น รวมทั้งการได้เข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวธรรมชาติมีความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ได้ไปเยือนทั้งในด้านระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่ได้พบเห็น รวมถึงประเด็นปัญหาด้านการอนุรักษ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีสาเหตุสำคัญมาจากการตื่นตัวและให้ความสนใจในเรื่องคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัญหาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (บริษัทอินโนเวทีฟ เน็ตเวิร์ค จำกัด, 2554)

การท่องเที่ยวจะประสบผลสำเร็จได้นั้นมาจากหลาย ๆ ปัจจัย ดังนั้นการศึกษาวิจัยจึงมุ่งทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบกิจกรรมผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ อันจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้ได้ทราบถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเลือกการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในพื้นที่ที่จะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบกลยุทธ์และวิธีการให้บริการการท่องเที่ยวของธุรกิจท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มีประสิทธิผลมากขึ้นและสนองต่อความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวอีก ทั้งยังอาจช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ธุรกิจท่องเที่ยวต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด
2. เพื่อศึกษาระดับความแตกต่างของอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล และการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ตามแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่จึงนับได้ว่าเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ส่วนขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและขั้นตอนการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้ใช้กรอบแนวคิดดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากกรอบแนวคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของชาวไทยและชาวต่างชาติในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2558 มีจำนวน 7,124,794 คน (กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) แต่ทั้งนี้ไม่มีการจัดทำสถิติในการแยกกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเลย

กลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane,

(1973) โดยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน งานวิจัยชิ้นนี้จึงเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คนและกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 400 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งปรับมาจากแบบสอบถามของลิซล อินทรลัดยพงษ์ (2552) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวแบบกิจกรรมผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ และสุรชัย คันธรณิข (2552) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยของบริษัทแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ และพูลผล แพทอง (2554) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวธรรมชาติและการผจญภัยในจังหวัดปราจีนบุรีของนักท่องเที่ยวไทยและบริษัทอินโนเวทีฟ เน็ตเวิร์ค จำกัด (2554) ที่ศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาศถานการณ์และโอกาสส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวนิเวศน์และผจญภัยมาปรับใช้ในด้านข้อมูลพื้นฐานและด้านข้อมูล ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด (Pilot Test) จำนวน 100 ชุด โดยเก็บนักท่องเที่ยวชาวไทย 50 ชุด นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 50 ชุด

เพื่อนำผลมาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ผลวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่ากับ 0.91 และนักท่องเที่ยวต่างชาติเท่ากับ 0.76 นับว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสุ่มแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยติดต่อบริษัทนำเที่ยวแบบผจญภัยไว้ทั้งหมด 4 บริษัทชั้นนำด้านการท่องเที่ยวแบบผจญภัยของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นบริษัทที่เมื่อค้นหาใน Google จะเป็น 4 อันดับแรกของ บริษัทนำเที่ยวแบบผจญภัยที่ปรากฏขึ้นมา ได้แก่ Flying Squirrels, Tree Top Adventure, Flight of Gibbon และ Rock Climbing จำนวนทั้งหมด 800 คน ใช้แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 ชุด และแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 400 ชุด ผู้วิจัยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกค้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ข้างต้น แล้ว จึงนำข้อมูลนี้มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไปเป็น (Confirmatory Factor : CFA) ในการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎี

สรุปผลและอภิปรายผลวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 52 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56 นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20-29 มีส่วนระดับการศึกษานั้นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในส่วนของอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 46.80 ในขณะที่ชาวต่างชาติส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้าง/เจ้าหน้าที่บริษัท คิดเป็นร้อยละ 50.30 สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ สมรสแล้ว จำนวน 213 คนคิดเป็นร้อยละ 53.20 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ ยังมีสถานภาพโสด จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รายได้ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยชาวไทย ส่วนใหญ่มีรายได้ ในช่วง 10,001-20,000 บาท ชาวต่างชาติมีรายได้ในช่วงต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 ดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 104,550 บาท) ในส่วนของสัญชาติ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นชาวอิสราเอล คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองมาคือชาวเยอรมัน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และชาวมาเลเซีย คิดเป็น ร้อยละ 13 แต่เมื่อดำหนดผู้ที่ถือสัญชาติของประเทศในทวีปยุโรปรวมกันแล้ว คิดเป็นร้อยละ 37.50 จึงสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มากท่องเที่ยวแบบผจญภัยส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป

ในส่วนของพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยนั้น นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวปีละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยปีละ 2 - 3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 71 นักท่องเที่ยวชาวไทยเตรียมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยผ่านการจองทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 40.30 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของทัวร์โดยการนำเที่ยวทั้งที่พักและกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 39.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมากไม่เคยมาท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่เลย คิดเป็นร้อยละ 40.30 ซึ่งต่างจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เคยมาท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่แล้วกลับมาเที่ยวซ้ำ 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50 เพื่อนร่วมเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 54.50 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 47 นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้ที่พักประเภทโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมใช้ที่พักประเภทเกสต์เฮ้าส์ คิดเป็นร้อยละ 34.7 ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้เวลาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ คือ 1-3 วัน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้เวลามากกว่า 1 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 49.70 นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้จักกิจกรรมผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่จากเว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 41 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักกิจกรรมผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ได้จากบริษัททัวร์ในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 21.50 ในส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจที่จะเลือกกิจกรรมแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ เพื่อน สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับชาวไทยคือ การบริการที่ดีและได้

มาตรฐาน จำนวน 87 คน ร้อยละ 21.80 ส่วนชาวต่างชาติคือ ความหลากหลายของกิจกรรม ร้อยละ 25.50 เหตุผลหลักในการใช้ทัวร์แบบผจญภัยสำหรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่ คือความต้องการมีประสบการณ์ที่จะได้สัมผัสสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (ชาวไทยมี ร้อยละ 29.50 ชาวต่างชาติ ร้อยละ 41.50) กิจกรรมแบบผจญภัยที่นักท่องเที่ยวชาวไทยชื่นชอบในจังหวัดเชียงใหม่คือ เที่ยวถ้ำ ร้อยละ 18.50 และ ล่องแพร้อยละ 18 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมกิจกรรมปีนเขา ส่วนระยะเวลาของกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการจะซื้อคือ 3 วัน 2 คืน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของการท่องเที่ยวแบบผจญภัยสำหรับชาวไทย คือ 3,001 - 4,000 บาท ส่วนชาวต่างชาติอยู่ที่ 100 - 200 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 3,485 - 6,970 บาท) จำนวน 132 คน ร้อยละ 33 ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการจะเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ คือ เดือนธันวาคมและเดือนมกราคม ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติคือ เดือนมกราคมและเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนวันที่ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยคือ วันเสาร์ - วันอาทิตย์ สิ่งที่เป็นปัญหาในการเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยคือ แหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยไม่มีมาตรฐาน/ความปลอดภัย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติคือขาดอุปกรณ์ความปลอดภัย จำนวน และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทุกคนมีความต้องการที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่อีก

จากรูปแบบส่วนประสมทางการตลาดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจในเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่ได้นำ

มาเปรียบเทียบระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างชาติ มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 7 ด้าน ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการตัดสินใจในเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัย

องค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาด ของนักท่องเที่ยวชาวไทย (น้ำหนักองค์ประกอบ)	
1. ด้านลักษณะทางกายภาพ	(0.59-0.88)
2. ด้านกระบวนการ	(0.67-0.85)
3. ด้านผลิตภัณฑ์	(0.64-0.87)
4. ด้านราคา	(0.58-0.84)
5. ด้านบุคลากร	(0.56-0.75)
6. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	(0.64-0.82)
7. ด้านการส่งเสริมตลาด	(0.44-0.71)
องค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาด ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (น้ำหนักองค์ประกอบ)	
1. ด้านบุคลากร	(0.54-0.88)
2. ด้านลักษณะทางกายภาพ	(0.67-0.88)
3. ด้านกระบวนการ	(0.77-0.81)
4. ด้านผลิตภัณฑ์	(0.56-0.84)
5. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	(0.67-0.88)
6. ด้านการส่งเสริมตลาด	(0.62-0.74)
7. ด้านราคา	(0.77-0.84)

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะพิจารณาถึงด้านลักษณะทางกายภาพขึ้นชอบความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้

มีการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวและเก็บภาพลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือด้านการส่งเสริมการตลาด เช่น จัดทำแพ็คเกจในราคาที่ถูกลง แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยก็ไม่ให้ความสนใจเลือกซื้อเป็นแพ็คเกจ แต่จะเลือกซื้อในกิจกรรมที่ตนเองสนใจเท่านั้น

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากรแก่ลูกค้ามากที่สุด โดยลูกค้าชาวต่างชาติจะพิจารณาถึงด้านบุคลากรในการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วหากมีปัญหาเกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยควรมีพนักงานที่พร้อมเข้าไปดูแลและแก้ไขปัญหาได้ตลอดเวลา และพนักงานสตาร์ทเตอร์มีการจัดคิว (ลำดับมาก่อน-หลัง) ให้แก่ลูกค้าเมื่อรอรับบริการอย่างเท่าเทียมกัน อันเป็นมาตรฐานเดียวกันที่ไม่ยุ่งยากและซับซ้อน

รวมถึงขั้นตอนการซื้อกิจกรรมผจญภัยและการซื้อบริการต่าง ๆ มีความถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งพนักงานควรมีความรู้ในขั้นตอนการให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการใช้บริการของลูกค้า และเพื่อเป็นการลดระยะเวลาให้กับลูกค้าผู้มาใช้บริการ ชาวต่างชาติให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา เพราะราคาสำหรับกิจกรรมผจญภัยเป็นราคามาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทอื่น ๆ แล้วไม่มีความแตกต่างกันมากนักนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอื่น ๆ มากกว่าด้านราคา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแบบผจญภัยควรมุ่งเน้นผลการวิจัยครั้งนี้มาปรับและประยุกต์ใช้กับธุรกิจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้เหมาะสมเพื่อเน้นตอบสนองความต้องการ ในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องของลักษณะทางกายภาพ ผู้ประกอบการควรเน้นการดูแลรักษาภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ภูมิทัศน์สวยงาม ร่มรื่น เหมาะสมกับการทำกิจกรรมผจญภัย ในส่วนของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่ควรให้ความสำคัญในด้านนี้มากนักในส่วน of นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้ความสำคัญที่สุดในด้านบุคลากร ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญและจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านกิจกรรมผจญภัย โดยเฉพาะการควบคุมการทำกิจกรรมผจญภัย ความชำนาญในพื้นที่ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและการมีมนุษยสัมพันธ์และบริการ ส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ด้านราคา ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญในด้านนี้ให้น้อยลง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัย ควรมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและลักษณะทางกายภาพให้มีบรรยากาศและภูมิทัศน์ ที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เช่น การแก้ไขปัญหาหมอกควัน การแก้ไขปัญหาบุกรุกพื้นที่ป่าและสิทธิในการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย
- สำนักงานการท่องเที่ยวภาคเหนือ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขตภาคเหนือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยวแบบผจญภัยให้มีมาตรฐาน และมีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ รวมทั้งความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และจิตบริการ
- สำนักงานการท่องเที่ยวภาคเหนือ ควรกำหนดมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัย ทั้งมาตรฐานในเรื่องของอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ทำกิจกรรมแบบผจญภัย รวมทั้งออกใบรับรองให้แหล่งท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- การศึกษาครั้งนี้ได้เน้นศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวทั่วไป ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวรายกิจกรรม และนักท่องเที่ยวรายทวีป
- การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยในเขตภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างภาคต่าง ๆ

3. การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มลูกค้า ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลางเพื่อให้ทราบถึงความต้องการและการกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยวที่แท้จริง

4. การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานของรัฐ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวแบบผจญภัย รวมทั้งในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *กลุ่มข้อมูลสถิติด้านท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.tourism.go.th/homedetails/11/221/24246>
- บริษัทอินโนเวทีฟ เน็ตเวิร์ค จำกัด. (2554). *โครงการศึกษาสถานการณ์และโอกาสส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวนิเวศน์และผจญภัย*. แหล่งที่มา: http://tourismlibrary.tat.or.th/link/book/T23726_3.pdf.
- พูลผล แพทอง. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวธรรมชาติและการผจญภัยในจังหวัดปราจีนบุรี*. ของนักท่องเที่ยวไทย. การจัดการมหำบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2558). สืบค้น 15 กรกฎาคม 2558 จาก:<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9580000079902>.
- ลิซล อินทรลัดยพงษ์. (2552). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวแบบกิจกรรมผจญภัยของชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สุรัชย์ ดันธวนิช. *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยของบริษัทแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publication.